

Debatt mellom kolleger må være saklig

Mange reagerte på et førstesideoppslag om hjertepasienter og rottegift i Dagbladet i begynnelsen av 2004. Saken ble brakt inn for Rådet for legeetik, som i sitt vedtak beklager at hjertespesialisten ikke hadde fremstilt krav om å få lese avisens siste versjon av manuskriptet før trykking. Saken viser hvor påpasselig leger må være i sitt forhold til mediene.

11.2. 2004 stod det med store bokstaver på Dagbladets førsteside: «Leger tvinges til å gi «rottegift» mot høyt blodtrykk. Hjertespesialist slår alarm.» På side 6 ble saken fulgt opp med følgende overskrift: «Myndighetene oppfordrer oss til å ta pasientens liv med rein rottegift.» I artikkelen hevdet hjertespesialisten at de nye retningslinjene for medisiner av høyt blodtrykk fører til at tusener flere vil få hjerneslag og alvorlig hjertetrukk. Bakgrunnen for oppslaget var Stortingets vedtak om at tiazider skulle være førstevalg ved forskrivning av blodtrykkssenkende medisiner og at dette ville føre til en besparelse på ca. 100 millioner kroner i året.

Tre kolleger henvendte seg til Rådet for legeetik og mente at hjertespesialisten ved sin medvirkning til oppslaget i Dagbladet hadde overtrådt følgende bestemmelser i Etiske regler for leger: kapittel I, § 11 «En lege som avgir uttalelse om medisinske spørsmål til media bør sikre seg adgang til å kontrollere hvordan uttalelsen blir offentliggjort», og § 12 «En lege skal i sin virksomhet ta tilbørlig hensyn til samfunnets økonomi», og kapittel II § 5 «Offentlig og annen debatt mellom kolleger i medisinske og helsepolitiske spørsmål skal holdes på et saklig plan».

Overfor Rådet for legeetik har hjertespesialisten redegjort både for sin faglige kritikk av Stortingets vedtak og for hvorledes han opplevde å ha blitt mistolket av journalisten, som blandet sammen bruk av warfarin og tiazider. Han hadde forsøkt å endre journalistens artikkel, men lyktes ikke. Han hadde ikke sikret seg ved å forlange å se den endelige artikkelen før den kom på trykk.

De tre klagerne har anført at de utelukkende ønsket å fokusere på Dagbladets oppslag, som de oppfattet som en grov desinformasjon og skremsel overfor blodtrykkspasientene og som en kilde til å skape et tillitsproblem mellom lege og pasient. En faglig uenighet må holdes på et saklig plan i henhold til de etiske regler.

Rådets syn

Rådet for legeetik uttalte at sakens bakgrunn egentlig er en faglig uenighet om et helsepolitisk vedtak som er basert på en prioritering av helseressurser. Det er viktig at et slikt vedtak først er grundig drøftet i fagmiljøene, og at det i begrunnelsen tydelig fremgår at det er tatt prioriteringsmessige hensyn og ikke bare faglige. Rådet tar til etterretning at den vitenskapelige dokumentasjon rundt behandlingen av hypertensjon vurderes noe forskjellig av ulike vitenskapelig skolerte fagmiljøer.

Rådet vil også presisere at det ikke bare er en rett, men også en plikt, for leger å tilkjenne sitt faglige syn dersom det fattes vedtak som oppleves som en trussel mot pasientene. Men det er da avgjørende at innvendingene gis en form og et innhold som er akseptabelt. Rådet er kjent med at fagmiljøet rundt hjertespesialisten skrev et brev til helseministeren våren 2004 med en faglig begrunnet beklagelse over vedtaket om at tiazider skulle være førstevalg, og at dette brevet var holdt i en fullt ut akseptabel tone.

Rådet tar til etterretning at hjertespesialisten har beklaget avisens oppslag og de misforståelser som fremkom i artikkelen, men merker seg at han ikke har beklaget Dagbladets formulering om at «myndighetene oppfordrer oss til å ta pasientens liv». Rådet finner å måtte beklage at hjertespesialisten ikke fremsatte krav om å få lese Dagbladets sluttprodukt, da det første artikkelutkastet i hans øyne var særdeles uheldig og således burde gitt ham sterk tilskyndelse til nøye oppfølging av saken. Dette er i strid med tidligere nevnte anbefalinger i de etiske regler kapittel I, § 11 om at en lege bør sikre seg adgang til å kontrollere hvordan en uttalelse til mediene blir offentliggjort.

Rådet vil særlig beklage at følgende utsagn tillagt hjertespesialisten er blitt stående i avisens oppslag: «Myndighetene oppfordrer oss til å ta pasientens liv med rein rottegift.»

Denne saken viser tydelig hvor påpasselig vi som leger må være i vårt forhold til mediene. Vi kan ikke påvirke oppslag og overskrifter, men enhver uttalelse som tillegges legen med konkret meningsinnhold eller som sitat, bør gjennomleses og godkjennes. Særlig viktig er saklighetskravet når vi er sterkt faglig uenig.

Rådet ser seg lei for at denne saken ved en misforståelse ikke har vært omtalt tidligere.

Jo Telje

telje@online.no
Rådet for legeetik
Den norske lægeförening
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Manuskriptet ble godkjent 2.11. 2005.